

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO BỘ VĂN HOÁ, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
HỌC VIỆN ÂM NHẠC QUỐC GIA VIỆT NAM

TẶNG THỊ QUỲNH NGÀ

**MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐÀO TẠO THANH NHẠC
HỆ TRUNG CẤP TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC
VĂN HÓA NGHỆ THUẬT QUÂN ĐỘI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NGHỆ THUẬT ÂM NHẠC

Hà Nội, 2016

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO BỘ VĂN HOÁ, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
HỌC VIỆN ÂM NHẠC QUỐC GIA VIỆT NAM**

TĂNG THỊ QUỲNH NGÀ

**MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐÀO TẠO THANH NHẠC
HỆ TRUNG CẤP TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC
VĂN HÓA NGHỆ THUẬT QUÂN ĐỘI**

Chuyên ngành: Phương pháp giảng dạy chuyên ngành âm nhạc (Thanh nhạc)

Mã số: 60 21 02 02

LUẬN VĂN THẠC SĨ NGHỆ THUẬT ÂM NHẠC

Người hướng dẫn khoa học:

GS Nguyễn Trung Kiên

Hà Nội, 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là trung thực, khách quan và chưa từng để bảo vệ ở bất kỳ học vị nào, các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Hà Nội, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Tăng Thị Quỳnh Nga

BẢNG CHỮ VIẾT TẮT

Bộ VH, TT & DL	Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
NVHN	Nhạc viện Hà Nội
HVANQGVN	Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam
HVAN	Học viện Âm nhạc
TP. HCM	Thành phố Hồ Chí Minh
ĐH VHNTQĐ	Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội
GS	Giáo sư
PGS	Phó Giáo sư
TS	Tiến sĩ
NSND	Nghệ sĩ Nhân dân
NSUT	Nghệ sĩ Ưu tú
NGND	Nhà giáo Nhân dân
NCKH	Nghiên cứu khoa học
ĐH	Đại học
TC	Trung cấp

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	6
VỀ XÂY DỰNG MỤC TIÊU ĐÀO TẠO THANH NHẠC	6
1.1. Tổng quan vấn đề xây dựng mục tiêu đào tạo Thanh nhạc ở Việt Nam ...	6
1.1.1. Khái niệm mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc của trường Đại học VHNT Quân đội:	10
1.1.2. Các thành tố xây dựng mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc tại trường Đại học VHNT Quân đội.....	11
1.2. Thực trạng xây dựng mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc tại trường Đại học VHNT Quân đội.....	13
1.2.1. Xác định mục tiêu đào tạo.....	14
1.2.2. Vấn đề xây dựng, thực hiện chương trình, nội dung, quy trình, phương pháp đào tạo.	15
1.2.3. Chất lượng đội ngũ giáo viên.....	19
1.2.4. Chất lượng học sinh Trung cấp Thanh nhạc	21
1.2.5. Vấn đề xây dựng cơ sở vật chất đảm bảo cho mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc.....	25
1.2.6. Nguyên nhân của thực trạng:	27
Tiểu kết chương 1	29
CHƯƠNG 2: GIẢI PHÁP CƠ BẢN CHO MỤC TIÊU ĐÀO TẠO TRUNG CẤP THANH NHẠC CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC VHNT QUÂN ĐỘI.....	31
2.1. Thực chất của vấn đề nâng cao chất lượng đào tạo.	31
2.2. Một số giải pháp cơ bản cho mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc ở trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội giai đoạn mới.....	32
2.2.1. Xác định đúng mục tiêu cho mô hình đào tạo TC Thanh nhạc.	32
2.2.2. Tập trung biên soạn chương trình, giáo trình, nội dung giảng dạy bậc Trung cấp Thanh nhạc.....	35
2.3. Nhân tố chính tác động đến giải pháp cho mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc ở trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội trong giai đoạn mới.	40
2.4. Thực nghiệm sư phạm.....	48
Tiểu kết chương 2.....	50
KẾT LUẬN	51
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	52

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Việc xây dựng, xác định mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực ngành âm nhạc nói chung và Thanh nhạc nói riêng đang là một yêu cầu quan trọng đối với các đơn vị nhà trường đào tạo âm nhạc. Trong xu thế toàn cầu hóa nhanh chóng như hiện nay, hiện tượng toàn cầu hóa không chỉ diễn ra trong lĩnh vực âm nhạc nói chung mà còn cả lĩnh vực Thanh nhạc, đặc biệt là mục tiêu đào tạo cho bậc Trung cấp, những bước đầu của Thanh nhạc chuyên nghiệp. Xây dựng mục tiêu đào tạo cho bậc học này trong giai đoạn mới hiện nay đang có nhiều sự thay đổi, ngoài mục tiêu đào tạo chung thì học hỏi, lĩnh hội những tiến bộ và sự phát triển của nền Thanh nhạc chuyên nghiệp thế giới cũng đang ngày càng là mục tiêu đào tạo mà nhiều đơn vị đào tạo Thanh nhạc hướng tới, nhằm giải quyết các vấn đề còn thiếu hụt về xu hướng phát triển chuyên môn để hoà nhập vào trong xu thế toàn cầu hoá chung của thế giới, đáp ứng với yêu cầu mới về đào tạo Thanh nhạc chuyên nghiệp hiện nay.

Trải qua hơn 60 năm hình thành và phát triển cùng trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội, Khoa Thanh nhạc cũng vinh dự vì đã làm nên tên tuổi của nhiều ca sĩ như: Quốc Hương; Ngọc Dậu; Hồ Mộ La; Thanh Huyền; Tân Nhân; Trần Chất; Lê Quang Hưng; Quốc Viễn... Tiếp nối truyền thống tốt đẹp đó với mô hình và mục tiêu đào tạo mới, Khoa Thanh nhạc trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội đã có những bước đột phá về mục tiêu đào tạo cũng như giảng dạy và đã khẳng định được vị trí của mình, Khoa Thanh nhạc được ghi nhận là một trung tâm phát hiện, nuôi dưỡng những ca sĩ tài năng tiếp nối lớp cha anh đi trước như: Ngọc Lê; Hồng Hải; Thế Vũ; Hồng Hạnh; Phương Mai; Hồ Quỳnh Hương; Kasim Hoàng Vũ; Quang Hào; Hoàng Quyên; Xuân Hảo; Ngô Văn Đức; Thắng Lợi; Nguyễn Phương Thảo; Bùi Lê Mận; Văn Mai Hương; Hồng Duyên; Bích Ngọc; Phương Anh; Hồng Ngọc...

Nhưng với xu thế mới hiện nay, nhu cầu học Thanh nhạc ngày một lớn và yêu cầu về xây dựng một mục tiêu đào tạo phù hợp với xã hội mới chính là thời cơ cũng là thách thức lớn đối với những người làm công tác quản lý và đào tạo của Nhà trường nói chung và đội ngũ cán bộ, giảng viên Khoa Thanh nhạc nói riêng. Bởi lẽ truyền thống trước đây của Khoa thanh nhạc là đào tạo dựa trên mô hình của Nhạc viện Hà Nội (nay là HVANQGVN) với một mục tiêu là đào tạo các ca sĩ chủ yếu phục vụ công tác và hoạt động Văn hoá - Nghệ thuật cho Quân đội. Vì vậy, điều này đã dẫn đến những bất cập và đòi hỏi Nhà trường cũng như Khoa Thanh nhạc phải có những đổi mới về mục tiêu đào tạo chuyên ngành Thanh nhạc nói chung và Trung cấp Thanh Nhạc nói riêng.

Trong quá trình giảng dạy tại Khoa Thanh nhạc trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội, xét ở góc độ đào tạo chuyên ngành Thanh nhạc, chúng tôi cũng nhận thấy rằng, định hướng cho mục tiêu đào tạo Thanh nhạc chuyên nghiệp ở bậc Trung cấp, đó là điều rất quan trọng và cũng rất phức tạp, bởi những học sinh mới vào học Thanh nhạc thường chỉ có một chút năng khiếu và một giọng ca có tố chất chuyên nghiệp, để mang lại chất lượng mong muốn và có thể đáp ứng với yêu cầu đối với một người ca sĩ của các đoàn nghệ thuật hoặc chuyển tiếp lên học ở bậc Đại học đối với học sinh hệ Trung cấp đòi hỏi việc xác định phương hướng cho mục tiêu đào tạo bậc học này cần phải có hệ thống, khoa học và sự quyết tâm, đồng lòng của toàn đội ngũ giảng viên Thanh nhạc và bộ cán bộ lãnh đạo của Nhà trường là điều hết sức quan trọng. Chính vì lý do đó chúng tôi xin mạnh dạn chọn tên đề tài là: ***“Một số vấn đề đào tạo Trung cấp Thanh nhạc tại trường Đại học Văn hoá Nghệ thuật Quân đội”***.

Đây là một trong những yêu cầu quan trọng của Nhà trường trong giai đoạn hiện nay và cũng chính là tiếp tục xây dựng mục tiêu đào tạo bậc Trung

cấp Thanh nhạc chuyên nghiệp nhằm đáp ứng với yêu cầu phát triển của tình hình mới ngày càng cao, càng rộng của nhiệm vụ phục vụ của Quân đội.

2. Lịch sử đề tài

Trong thời gian qua đã có một số công trình nghiên cứu có liên quan đến việc xác định, xây mục tiêu trong đào tạo Thanh nhạc được công bố như:

- *Sách học thanh nhạc* của PGS. NSND Mai Khanh - là tuyển tập phân tích cách hát những tác phẩm thanh nhạc như ca khúc romance, aria của nước ngoài và Việt Nam có phần đệm piano cho bậc trung học và đại học.

- *Phương pháp dạy Thanh nhạc* của NGƯT Hồ Mộ La (2008), đã giới thiệu những yêu cầu căn bản trong đào tạo bậc Trung cấp Thanh nhạc.

- *Phương pháp sư phạm thanh nhạc* (2001) của GS.NSND Nguyễn Trung Kiên, cuốn sách bao gồm 14 chương gồm các quy trình, phương pháp dạy hát, các kỹ thuật về hơi thở, khẩu hình, khoảng vang, nhả chữ, các bài tập luyện giọng, sửa chữa các lỗi kỹ thuật cho học sinh từ những năm Trung cấp.

- *Giáo trình thanh nhạc hệ Trung cấp 4 năm* của GS. NSND Nguyễn Trung Kiên - nội dung bao gồm các hướng dẫn về kỹ thuật thanh nhạc và quy định các tác phẩm dạy và học cho từng giọng, từng năm, trong 4 năm trung cấp học gồm các tác phẩm nước ngoài và Việt Nam.

- *Những vấn đề sư phạm thanh nhạc* của GS.NSND Nguyễn Trung Kiên. Cuốn sách trình bày những vấn đề về sư phạm thanh nhạc trong lý thuyết và thực hành, những bài viết về một số vấn đề đào tạo ở các trường Văn hóa Nghệ thuật.

- *Luận án quá trình hình thành và phát triển ca hát chuyên nghiệp Việt Nam* - của TS Trương Ngọc Thắng. Luận án đánh giá một cách khách quan và tương đối toàn diện lĩnh vực đào tạo ca hát cho bậc Trung cấp Việt Nam.

- *Phương pháp hát tốt tiếng Việt trong nghệ thuật ca hát mới* của PGS.NSUT Trần Ngọc Lan. Cuốn sách đề cập tới vấn đề đào tạo Thanh nhạc dưới góc nhìn về loại hình ca khúc Việt Nam.

Ngoài ra còn nhiều luận văn cao học của các học viên cao học đã tốt nghiệp tại HVANQGVN.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu: Những vấn đề cơ bản trong mục tiêu đào tạo học sinh Trung cấp Thanh nhạc ở trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội.

Phạm vi nghiên cứu: Một số đặc thù trong đào tạo Trung cấp Thanh nhạc ở trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội.

4. Mục đích nghiên cứu

Tìm hiểu, phân tích, tổng hợp tài liệu nghiên cứu về mục tiêu đào tạo Thanh nhạc làm cơ sở lý luận nghiên cứu, ứng dụng những vấn đề cơ bản nhằm góp phần đổi mới mục tiêu đào tạo, nâng cao chất lượng cho bậc Trung cấp Thanh nhạc của trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Tổng hợp tài liệu nghiên cứu
- Phương pháp khảo sát thực tế
- Phương pháp so sánh đối chiếu
- Phương pháp thực nghiệm phù hợp để tìm ra hướng giải quyết mục tiêu của đề tài đặt ra.

6. Ý nghĩa khoa học của đề tài

Đề tài nghiên cứu, giải quyết một số vấn đề cơ bản để tìm ra phương hướng mới trong đào tạo, góp phần nhỏ vào nâng cao chất lượng cho mục tiêu đào tạo trung cấp thanh nhạc trường Đại học Văn hóa, Nghệ thuật Quân đội.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận luận văn bao gồm 2 chương:

Chương 1: Những vấn đề lý luận và thực tiễn về mục tiêu đào tạo cho Trung cấp Thanh nhạc

Chương 2: *Giải pháp cơ bản cho mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc tại trường Đại học Văn hoá Nghệ thuật Quân đội.*

Tài liệu tham khảo

Phục lục

TaiLieu.vn

CHƯƠNG 1

NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ XÂY DỰNG MỤC TIÊU ĐÀO TẠO THANH NHẠC

1.1. Tổng quan vấn đề xây dựng mục tiêu đào tạo Thanh nhạc ở Việt Nam

Vấn đề xây dựng mục tiêu đào tạo âm nhạc nói chung cũng như Thanh nhạc nói riêng đã có nhiều tài liệu nghiên cứu đến nhưng chưa thật đầy đủ, để có một cái nhìn tổng quát về vấn đề này, chúng tôi xin được trình bày khái quát theo 2 giai đoạn chính như sau:

Giai đoạn thời kỳ đầu của âm nhạc Việt Nam

Trong cuốn “Tân nhạc Hà Nội từ đầu thế kỷ XX đến 1945 hình thành và phát triển” - tác giả Hoàng Dương chủ biên đã đề cập tới sự ra đời của phong trào Hướng Đạo Sinh (*Hội hướng đạo Việt Nam*) do ông Hoàng Đạo Thuý chủ xướng, có thể nói vấn đề mục tiêu đào tạo cho lĩnh vực âm nhạc nói chung và Thanh nhạc nói riêng đã bắt đầu được hình thành và phát triển. Bởi trước đó Việt Nam đang trong giai đoạn Pháp thuộc nên không có được mục tiêu cũng như phương hướng cho đào tạo âm nhạc và Thanh nhạc của dân tộc Việt Nam. Phong trào này nổi lên đã tạo một luồng gió mới về sự phạm và giáo dục âm nhạc của người Việt, chủ yếu xây dựng mục tiêu cho các nhạc sỹ, nhạc công đã được học nhạc từ người Pháp, khi họ ở cương vị là những người thầy trong hoạt động giảng dạy âm nhạc là nhằm đào tạo những nghệ sỹ, ca sỹ của dân tộc Việt Nam được đào tạo bởi chính người Việt Nam. Những tên tuổi nổi lên của các ca sỹ thời đó như: Thương Huyền; Ngọc Bảo; Hải Minh; Bích Thuận; Hoàng Lan; Văn Lý; Ái Liên; Năm Châu; Kim Tiêu... đi cùng với những ca khúc như: *Hội nghị Diên Hồng* của Lưu Hữu Phước; *Tiếng thùy dương* của Lê Thương; *Trách người đi* của Đan Trường... [20. Tr 142]

Tuy đây mới chỉ là bước khởi đầu cho vấn đề xây dựng mục tiêu đào tạo âm nhạc nói chung và Thanh nhạc nói riêng và phong trào ca hát thời kỳ này tuy là không chuyên nhưng hoạt động rất thường xuyên và mạnh mẽ, đó là những tiền đề cơ bản cho việc phát triển mục tiêu đào tạo của ngành Thanh nhạc cũng như âm nhạc cho những giai đoạn sau này của Việt Nam

Giai đoạn hình thành và phát triển

Có thể nói rằng, việc xây dựng mục tiêu đào tạo một nền Thanh nhạc mang tính chuyên nghiệp bắt đầu từ khi thành lập trường Âm nhạc Việt Nam năm 1956. Bởi ngay từ khóa Thanh nhạc đầu tiên đã tuyển chọn những gương mặt xuất sắc trong phong trào ca hát của học sinh, sinh viên Hà Nội, với mục tiêu ban đầu là đào tạo một lớp hạt nhân làm phong trào cho các hoạt động văn hoá nghệ thuật của Hà Nội. Khóa thanh nhạc đầu tiên được tuyển chọn gồm hầu hết là những giọng hát trẻ đầy triển vọng của học sinh, sinh viên Hà Nội do NSND Quốc Hương giảng dạy, sau đó được bổ sung những giảng viên xuất sắc của Trung Quốc như Lý Hoa Anh, Khương Gia Tường, giảng viên người Nga A.Craxova, Người Grudia, NSND Baddride...

Những khóa đầu tuy chỉ đào tạo ba năm, nhưng với những học sinh xuất sắc của Nhà trường, ở đây có thể nêu một số tên tuổi sau này đã trưởng thành và trở thành những giọng hát tự hào của đất nước như: NSND Quý Dương, NSND Trần Hiếu, NGƯT Vũ Thúy Huyền, NGƯT Thanh Đính... họ đã để lại ấn tượng hết sức sâu sắc về sự phát triển của nền Thanh nhạc chuyên nghiệp Việt Nam, đồng thời cũng là nền tảng cơ bản cho sự hình thành những mục tiêu đào tạo của nền Thanh nhạc chuyên nghiệp Việt Nam sau này.

Từ thành công của những khóa đầu đó, để có một nền Thanh nhạc thật vững mạnh, Bộ Văn hóa đã tiếp tục mở rộng và phát triển mục tiêu đào tạo, do đó trường Âm nhạc Việt Nam đã được nâng cấp trở thành Nhạc viện Hà Nội và giờ đây là Học viện Âm nhạc quốc gia Việt Nam và hệ Trung cấp

Thanh nhạc lại tiếp tục được tiến hành đào tạo cho đến ngày nay, với mục tiêu đào tạo mới là tạo nguồn tuyển sinh cho công tác đào tạo bậc Đại học. Bên cạnh đó còn có nhiều cơ sở đào tạo Thanh nhạc khác như:

Miền Nam có Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh, tiền thân là trường Quốc gia Âm nhạc và kịch nghệ Sài Gòn thành lập năm 1956, đến năm 1975 đổi tên là Trường Quốc gia Âm nhạc Thành Phố Hồ Chí Minh, đến năm 1981 Trường được mang tên là Nhạc viện Thành Phố Hồ Chí Minh. Mục tiêu đào tạo của Khoa thanh nhạc, Nhạc viện TP Hồ Chí Minh là đào tạo những lớp ca sĩ cho các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp cũng như làm nòng cốt trong hoạt động âm nhạc sôi nổi cho các tỉnh khu vực phía Nam và TP Hồ Chí Minh.

Miền Trung có Trường Quốc gia Âm nhạc - Kịch nghệ Huế là tiền thân của Học viện Âm nhạc Huế hiện nay. Với sự hỗ trợ và chi viện tích cực của HVANQGVN, Khoa Thanh nhạc của HVAN Huế hiện đã được tăng cả về số lượng và chất lượng cùng trình độ chuyên môn. Khoa Thanh nhạc HVAN Huế đã sử dụng hệ thống giáo trình, tư liệu từ HVANQGVN. Về mục tiêu đào tạo của Khoa được sử dụng theo mô hình đã được xây dựng tại HVANQGVN ngay từ những ngày đầu tiên sau miền Nam giải phóng.

Ngoài ra còn phải kể đến một số các cơ sở đào tạo Thanh nhạc ở nhiều địa phương như trường Cao đẳng, Trung cấp Tây Bắc, Việt Bắc, Tây Nguyên, các tỉnh đồng bằng Bắc bộ và các tỉnh miền Đông, miền Tây Nam bộ... và hệ thống các Sư phạm Âm nhạc thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo và các tỉnh thành phố lớn. Mục tiêu đào tạo của những đơn vị này là đào tạo những lớp ca sĩ, nghệ sĩ biểu diễn cho các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp và làm nòng cốt trong các phong trào văn hoá nghệ thuật của các tỉnh, cũng như đào tạo các thầy cô giáo trong lĩnh vực định hướng âm nhạc cho các cấp học phổ thông trong cả nước.

Về phía Quân đội, trong cuốn *Âm nhạc mới Việt Nam tiến trình và thành tựu* do tác giả Tú Ngọc chủ biên, đã viết khá rõ về sự ra đời với những đóng góp to lớn cho nền Thanh nhạc chuyên nghiệp nước Nhà của Khoa Thanh nhạc, trường Trung cấp âm nhạc Quân đội, trực thuộc Tổng cục chính trị (ngày 23 - 9 - 1955), tiền thân của Khoa Thanh nhạc của trường Đại học VHNT Quân đội ngày nay với tên tuổi của các ca sĩ như: Quốc Hương; Ngọc Dậu; Hồ Mộ La; Thanh Huyền; Tân Nhân; Trần Chất; Hồ Mộ La; Quang Hưng; Quốc Viễn...[21. Tr 235]

Kế thừa truyền thống tốt đẹp, Bước vào thời kỳ đổi mới, đặc biệt từ khi trở thành trường Đại học tháng 01 năm 2006, Khoa Thanh nhạc của Nhà trường đã có bước phát triển mạnh mẽ về quy mô, không gian đào tạo và lưu lượng học viên, sinh viên. Công tác đào tạo đã tạo được bước đột phá về mục tiêu, chất lượng, nội dung, chương trình, phương pháp và hình thức đào tạo đã không ngừng được đổi mới. Nhiều học sinh, sinh viên được đào tạo ở Nhà trường đã thành đạt không chỉ ở trong nước mà còn cả quốc tế, điển hình như: Phương Mai, Giải nhất cuộc thi hát Thính phòng toàn quốc năm 2009, Giải nhì cuộc thi Concours mùa Thu - Rachmaninov lần thứ 14; Hồ Quỳnh Hương đạt Giải thưởng âm nhạc châu Á; Phạm Phương Thảo, giải Nhì Sao mai 2006; KaSim Hoàng Vũ, giải Nhất Sao mai điểm hẹn 2008; Xuân Hảo, giải Nhất phong cách thính phòng Sao mai 2009; Bùi Lê Mận, giải Nhất phong cách dân gian Sao mai 2009; Minh Chuyên, giải Nhất Sao mai điểm hẹn 2010; Minh Hải, giải Nhất Liên hoan Tiếng hát Việt - Trung năm 2010; Văn Mai Hương, Á quân Việt Nam Idol 2012; Huyền Trang, giải Nhất phong cách dân gian Sao mai năm 2013; Hoàng Quyên, Á quân Việt Nam Idol 2013; Đỗ Tố Hoa, giải Nhất Liên hoan Tiếng hát Việt-Trung năm 2014; Nhật Thủy, Quán quân Việt Nam Idol 2014; Hoàng Thị Hồng Ngọc, giải Nhất phong cách Nhạc nhẹ Sao mai năm 2015; Bích Ngọc Giải Nhì phong cách Thính phòng Sao Mai

2015; Hồng Duyên Giải Nhi phong cách Dân gian Sao Mai 2015.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành quả đáng kể đó, thì Khoa Thanh nhạc, trường Đại học Văn hoá Nghệ thuật Quân đội vẫn còn nhiều vấn đề “bất cập” về mục tiêu đào tạo Thanh nhạc nói chung và hệ Trung cấp Thanh nhạc nói riêng cả chủ quan lẫn khách quan. Trong đó nổi cộm là vấn đề, song song với việc đào tạo các ca sĩ chuyên nghiệp theo mô hình của các Nhạc viện lớn trên thế giới thì hiện nay Nhà trường còn áp dụng thêm các mô hình đào tạo Thanh nhạc khác, đây cũng chính là phương hướng đào tạo của Khoa Thanh nhạc nhằm đổi mới mục tiêu đào tạo của Khoa Thanh nhạc ngay từ bậc Trung cấp để đáp ứng với yêu cầu hoạt động nghệ thuật của Quân đội và xã hội trong giai đoạn mới. Vậy nên, để giải quyết vấn đề trên thì rất cần có những giải pháp hiệu quả mang tính khoa học và có hệ thống.

1.1.1. Khái niệm mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc của trường Đại học VHNT Quân đội:

Trước khi tìm hiểu mục tiêu đào tạo, thì cần giải nghĩa thuật ngữ mục tiêu là gì, đó chính là: *Đích đặt ra, cần phải đạt tới đối với công tác, nhiệm vụ.* Do bởi hoạt động đào tạo cũng giống như bất cứ hoạt động nào khác trong xã hội và đối tượng của các hoạt động đào tạo là con người, nên có thể nhận định rằng: Mục tiêu đào tạo là hướng tới sự hình thành và phát triển nhân cách con người, nhân cách nghề nghiệp phù hợp với nhu cầu phát triển trong từng giai đoạn lịch sử của xã hội và từng cá nhân.

Quan điểm về xây dựng mục tiêu đào tạo ca sĩ chuyên nghiệp trong những năm đầu tiên đã được tác giả Nguyễn Trung Kiên đề cập rất rõ trong cuốn *Phương pháp sư phạm Thanh nhạc* đó là: “*Xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, hết lòng phục vụ nhân dân... trong đó bao gồm những vấn đề cơ bản:*

- *Giáo dục tư tưởng*

- Học tập lý luận âm nhạc
- Hoàn thiện giọng hát, phát triển kỹ thuật Thanh nhạc
- Học tập nghệ thuật biểu diễn” [4. Tr 9]

Cùng với ý đó, tác giả Hồ Mộ La cũng đã nêu trong cuốn *Phương pháp giảng dạy Thanh nhạc* như sau:

“Mục tiêu đào tạo ca sĩ rất gian nan, trong đó cần tập trung ở 2 mặt chính:

- Về mặt khách quan: Rèn luyện ý chí và niềm đam mê nghề của học trò; cơ sở vật chất cùng với truyền thống nghề nghiệp.
- Về mặt chủ quan: Giáo trình, nội dung, phương pháp giảng dạy của người thầy” [18. Tr 251]

Trong bài phát biểu nhân dịp kỷ niệm 60 năm thành lập trường Đại học Văn hoá nghệ thuật Quân đội, Thiếu tướng Nguyễn Đức Trịnh - Hiệu trưởng Nhà trường đã đề cập đến mục tiêu đào tạo Thanh nhạc trong giai đoạn mới, trong đó có đoạn viết: “...giảng dạy Thanh nhạc trong giai đoạn mới cần sự kiên trì mục tiêu đào tạo “Chiến sĩ - Nghệ sĩ” và dạy những cái Quân đội, xã hội đang cần...” [22. Tr 5]

Từ những cơ sở trên, có thể khái niệm mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc của trường Đại học VHNT Quân đội là đích đặt ra và cần phải đạt tới, nhằm phát triển lớp ca sĩ tài năng đáp ứng phù hợp với thực tiễn xã hội.

1.1.2. Các thành tố xây dựng mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc tại trường Đại học VHNT Quân đội

1.1.2.1. Phẩm chất đạo đức của người Nghệ sĩ - Chiến sĩ:

Những yêu cầu việc hình thành và phát triển các phẩm chất nhân cách của một người Nghệ sĩ - Chiến sĩ (về cá nhân, xã hội, nghề nghiệp) phải phù hợp với sự phát triển của đời sống kinh tế xã hội và lao động nghề nghiệp

chuyên môn, ý thức đạo đức, lối sống và các định hướng giá trị trong cuộc sống và lao động nghề nghiệp.

Qua nghiên cứu, điều tra và khảo sát tìm hiểu thực trạng, chúng tôi nhận thấy rằng, hầu hết các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp hiện nay luôn đề cao quan điểm “đạo đức nghề nghiệp” hay “văn hóa nghề nghiệp” và được xem như “chìa khóa” để đưa tới thành công trong công việc. Vì vậy, dạy “phẩm chất đạo đức của người Nghệ sĩ - Chiến sĩ” có nghĩa là dạy cho học sinh tinh thần say mê học tập và làm việc với ý thức chấp hành nội quy, kỷ luật. Đây chính là mục tiêu đào tạo “số 1” mà Khoa Thanh nhạc cũng như Nhà trường luôn đặt ra.

1.1.2.2. Trình độ văn hóa:

Đối với các loại hình đào tạo nghệ thuật chuyên nghiệp kết hợp với đào tạo văn hóa như ở trường Đại học VHNT Quân đội hiện nay thì việc xác định rõ mục tiêu về trình độ văn hóa đối với toàn bộ học sinh trong Nhà trường là tối thiểu phải đạt chuẩn trung học phổ thông hoặc tương đương trung học phổ thông.

Việc học sinh tốt nghiệp ra trường, trình độ chuyên môn và trình độ văn hoá là luôn đi đôi với chuyên môn. Đây cũng là một phần trong mục tiêu đào tạo của Khoa Thanh nhạc, đó là đào tạo đội ngũ các ca sĩ, những “trí thức nghệ thuật” tương lai.

1.1.2.3. Trình độ chuyên môn:

Xác định yêu cầu, chuẩn mực đạt tới về kiến thức khi tốt nghiệp, kỹ năng nghề nghiệp chuyên môn ở trình độ trung cấp. Xác định trình độ theo chuẩn nội dung, chương trình đào tạo với các yêu cầu về năng lực nghề nghiệp.

Trên cơ sở coi trọng “Học tập đi đôi với Thực hành” cho học sinh. Ngoài chương trình đào tạo chính quy luôn được cập nhật những phương pháp, kiến thức chuyên ngành mới nhất, Khoa Thanh nhạc trường Đại học

VHNT Quân đội luôn đề cao việc kết hợp đào tạo với các chương trình biểu diễn, nhằm nâng cao năng lực chuyên môn cho học sinh ngay trong quá trình học tập tại Nhà trường.

1.1.2.4. Chất lượng đầu ra:

Xác định các yêu cầu đạt được về trình độ tốt nghiệp Trung cấp, đủ điều kiện đáp ứng với lao động nghề nghiệp cùng với các chuẩn về giáo dục quốc phòng quy định chung cho bậc Trung cấp, loại hình đào tạo của Nhà trường.

Trong những năm qua, Nhà trường đã kết hợp chặt chẽ và tăng cường quan hệ hợp tác giữa 3 bên (Các đoàn nghệ thuật - Học sinh - Nhà trường). Nhiều Đoàn nghệ thuật đã phối hợp và tư vấn với Khoa Thanh nhạc trong công tác xây dựng Khung chương trình đào tạo bậc Trung cấp Thanh nhạc để có một chất lượng đầu ra đạt kết quả cao và phù hợp nhất với tình hình thực tế hiện nay.

1.2. Thực trạng xây dựng mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc tại trường Đại học VHNT Quân đội.

Hoạt động đào tạo ca sĩ chuyên nghiệp bậc Trung cấp của Khoa thanh nhạc luôn là một trong những thế mạnh của trường Đại học VHNT Quân đội. Trong 60 năm phát triển và trưởng thành, Khoa Thanh nhạc đã đạt được những thành tựu đáng kể trong hoạt động đào tạo, đã đóng góp cho Quân đội một đội ngũ đông đảo những Chiến sĩ - Nghệ sĩ, trong đó có rất nhiều những gương mặt xuất sắc đã được Nhà nước phong các danh hiệu cao quý như NSND và NSUT. Trong một số năm gần đây, Nhà trường đã chủ động mở các khóa đào tạo Đại học, bắt đầu mang lại kết quả tốt, chủ động hơn. Tuy nhiên, trong thực tế vẫn còn những bất cập trong một số mặt, đó chính là những thách thức và cũng là hạn chế trong việc thực hiện mục tiêu đào tạo đáp ứng với yêu cầu trong tình hình mới.

Để đánh giá khách quan, đầy đủ thực trạng chất lượng đào tạo Trung cấp Thanh nhạc, chúng tôi đã tiến hành sử dụng các phương pháp tổng hợp,

nghiên cứu của khoa học sư phạm và chuyên ngành Thanh nhạc. Trong đó chủ yếu là:

- Tiến hành phân tích, hệ thống hoá các tài liệu đánh giá về chất lượng mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc ở Khoa Thanh nhạc trường Đại học Văn hóa Nghệ thuật Quân đội trong giai đoạn mới.
- Tiến hành điều tra trên 2 nhóm đối tượng cơ bản
 - + Nhóm đối tượng là các chuyên gia, giảng viên các Khoa chuyên ngành trong Nhà trường và đội ngũ cán bộ, giảng viên Khoa Thanh nhạc
 - + Nhóm đối tượng là sinh viên đã qua đào tạo Trung cấp và đang học hệ Đại học tại Khoa Thanh nhạc
- Ngoài ra, còn có các phương pháp quan sát, trao đổi, tọa đàm, xin ý kiến chuyên gia xoay quanh các nội dung của đề tài.

Qua nghiên cứu, phân tích thực trạng mục tiêu đào tạo như đã được trình bày ở trên, chúng tôi đã khái quát lại với 5 vấn đề cụ thể để phản ánh tập trung thực trạng xây dựng mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc tại trường Đại học VHNT Quân đội như sau:

1.2.1. Xác định mục tiêu đào tạo

- Ưu điểm:

Việc xác định mục tiêu đào tạo là vấn đề luôn được Ban giám hiệu, các cấp lãnh đạo ở các Khoa của trường Đại học VHNT Quân đội quan tâm hàng đầu. Trong suốt lịch sử quá trình đào tạo Trung cấp Thanh nhạc, Khoa Thanh nhạc trường Đại học VHNT Quân đội luôn xác định chính xác mục tiêu đào tạo trong từng thời kỳ, từng giai đoạn cụ thể, phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ và tình hình thực tiễn phát triển Quân đội, của đất nước.

Kết quả khảo sát về chất lượng mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc ở Khoa Thanh nhạc trường Đại học VHNT Quân đội cho thấy, hầu hết các đồng chí là cán bộ, giảng viên của các Khoa trong Nhà trường cũng như tại

Khoa Thanh nhạc đều cho rằng, mục tiêu đào tạo của Trung cấp Thanh nhạc trong giai đoạn mới được xác định là việc làm đúng đắn và thiết thực.

- *Hạn chế:*

Bên cạnh những điểm mạnh trong việc xác định mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc, chúng tôi còn nhận thấy vấn đề cụ thể hoá mô hình, mục tiêu đào tạo đó cho từng Khóa học vẫn còn có những hạn chế nhất định. Mặt khác, việc quán triệt mô hình, mục tiêu đào tạo trong xây dựng chương trình, nội dung, quy trình đào tạo cho từng lớp của mỗi giảng viên còn có biểu hiện chưa thật nhuần nhuyễn. Vấn đề lượng hoá mô hình, mục tiêu đào tạo trong từng giai đoạn học tập của học sinh vẫn còn có biểu hiện chung chung, chưa thật thiết thực và cụ thể. Kết quả khảo sát của chúng tôi cho thấy:

+ Có khá nhiều ý kiến của giáo viên Khoa Thanh nhạc cho rằng việc xác định mục tiêu và phương hướng cho mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc chưa tốt, cá biệt còn có ý kiến cho rằng việc xác định mục tiêu đào tạo còn yếu.

+ Cũng với nội dung điều tra trên với đối tượng là giáo viên ở các Khoa chuyên ngành khác trong Nhà trường, kết quả các ý kiến thu được cho rằng, xác định mục tiêu đào tạo chưa thật tốt và cần phải tiếp tục nhiều đối với vấn đề nâng cao chất lượng cho mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc.

1.2.2. Vấn đề xây dựng, thực hiện chương trình, nội dung, quy trình, phương pháp đào tạo.

- Ưu điểm:

Việc xây dựng, hoàn thiện và thực hiện chương trình, nội dung và quy trình, phương pháp đào tạo trong những năm qua đã được Khoa Thanh Nhạc luôn chú trọng, đầu tư đúng mức ở tất cả các cấp. Trên cơ sở mô hình, mục tiêu đào tạo Trung cấp Thanh nhạc, Khoa Thanh Nhạc cũng đã nghiên cứu và cụ thể hoá toàn bộ những yêu cầu về xây dựng, thực hiện chương trình, nội